

MEDEDELINGEN EN BEKENDMAKINGEN

GAMMA-GLOBULINE VAN RODE-HOND-RECONVALESCENTEN

Wegens afwezigheid van de arts-leider van de Reconvalescentenserum-Verzamelgroep van de Bloedtransfusiedienst van het Nederlandsche Roode Kruis L. W. HILDERNISSE te Gorinchem, gedurende het tijdvak 9 Augustus t/m 17 Augustus, wordt de collegae die gamma-globuline van rode-hond-reconvalescenten behoeven, verzocht gedurende dit tijdvak hun aanvragen te richten tot het Rijksinstituut voor de Volksgezondheid, Sterrebos 1, Utrecht.

INGEZONDEN

Ter bevordering van spoedige plaatsing van de stukken, behoudt de Redactie zich het recht voor, deze zo nodig te bekorten.

„WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK”

Het door prof. HOLMER aangekondigde boek van H. STIEVE¹ is blijkbaar een publicatie van ervaringen uit de Nazi-terreur.

Nog niet lang geleden is ook in de Nederlandse geneeskundige pers schande gesproken over de houding van Duitse artsen tijdens het Nazi-regiem. Zijn deze feiten nu zo lang vergeten en vergeven, dat wij deze soorten „wetenschappelijk onderzoek” zonder commentaar mogen recenseren?

Wordt op de beantwoording van deze vraag invloed uitgeoefend door het feit, dat een schrijver in vroeger tijden zijn lauweren met wetenschappelijk werk heeft verdiend, of mogen wij — zonder ons door klinkende namen tot zwijgen te laten brengen — in moreel opzicht kritisch blijven?

Is een recensie als deze te rijmen met de morele verantwoordelijkheid welke wij tegenover de Duitsers dragen? Is het in dit verband tegenover een Duitse arts juist, dat wij zulke publicaties zonder commentaar verwelkomen?

Wat is de opvoedkundige waarde van een recensie als deze in een tijdschrift, dat door studenten wordt gelezen en dat een der belangrijkste contacten vormt tussen ons en onze toekomstige collegae?

Vragen wij ons ook af, wat de invloed van dergelijke recensies is op onze naam in het buitenland?

Er zijn artsen en leken, die bezwaar hebben tegen experimenteel pathologisch onderzoek bij dieren. Zij worden door de meesten onder ons meewarig beschouwd, of helemaal niet beschouwd. Ik behoor tot hen.

Evenwel waren de meesten onder ons tot voor kort nog wel zo, dat zij de grens wilden trekken bij de mens. Duitse artsen hebben die grens overschreden, in georganiseerd verband met hun regering. Zullen wij hen op dit nieuwe terrein gaan volgen? Het is maar een stap.

¹Der Einfluss des Nervensystems auf Bau und Tätigkeit der Geschlechtsorgane des Menschen (1952) *N.T.v.G.* 96, 1411.

Zaamslag, 13 Juni 1952

A. A. HARTMAN

Inderdaad maakt het onderzoek van STIEVE een weerzinwekkende indruk. Dit is zelfs niet afhankelijk van de vraag of de onderzochten slachtoffers waren van het Nazi-regiem. Niet steeds is de aard van de daad, die de betrokkene de doodstraf bracht, meegedeeld. Wanneer dit wel het geval is, was deze zeer ernstig en — onder de vigerende bepalingen — volkomen te verwachten. De weerzin is dan ook dezelfde, als die, welke mij als student bekreep wanneer ik in het ontledkundeboek de microscopische anatomie bestudeerde van de vers gefixeerde organen van ter dood gebrachten. Hier wordt dit gevoel nog vergroot, doordat blijkbaar herhaaldelijk door ondervragen van de ter dood veroordeelden, gegevens die voor dit onderzoek van betekenis zouden zijn, werden verzameld.

Het is onmogelijk gebleken de wetenschappelijke resultaten, welke systematisch op moreel ontoelaatbare wijze van politieke gevangenen werden verkregen, buiten de medische literatuur te houden. In de Amerikaanse geneeskundige pers worden deze, zonder commentaar, vermeld.

Naar ik meen hebben de Amerikanen zorgvuldig vermeden de beschuldigde artsen in het

proces van Neurenberg het nemen van proeven op mensen te verwijten. Dit was ook moeilijk voor hen, daar in de Verenigde Staten het nemen van proeven op zo genaamde vrijwilligers (studenten en gevangenen) gebruikelijk is.

STIEVE heeft gebruik gemaakt van de gevolgen der „rechtspleging”. Het is voor mij hoge mate waarschijnlijk, dat hij niet te zeer is gehinderd door de gevoelens van weerzin, welke mij evenzeer als collega HARTMAN hierbij overvallen en hij is hierdoor in staat geweest de weefsels in verse toestand te fixeren.

Bij zorgvuldig doorlezen van zijn boek is mij echter niet gebleken, dat hij proeven op levende mensen heeft genomen, waardoor het verwijt van experimenteel pathologisch onderzoek in de zin van collega HARTMAN ongegrond is.

Leiden, 24 Juni 1952.

A. J. M. HOLMER

Tot mijn grote verbazing en die van anderen, is in de vorengenoemde recensie met geen enkel woord vermeld, dat de gegevens in dit boek verkregen zijn ten koste van het lijden van duizenden in de concentratiekampen.

Ik ben ervan overtuigd, dat degenen, die slachtoffer geweest zijn zelf in de allereerste plaats zouden willen, dat het verkregen wetenschappelijke inzicht niet teloor zou gaan, doch daartegenover staat ook, dat men toch wel piëteitvol dit lijden mag herdenken, zeker wanneer een publiciteit zo openlijk daarvan blijkt geeft.

Heerlen, 25 Juni 1952

G. J. LUBBERS

Blijkbaar is collega LUBBERS beter ingelicht over de herkomst van het materiaal van STIEVE dan ik, die door de bestudering van het boek hieromtrent geen zekerheid heb gekregen.

Leiden, 2 Juli 1952.

A. J. M. HOLMER

BERICHTEN

BUITENLAND

BELGIË. — INTERNATIONALE CONFERENTIE VOOR GEOGRAPHISCHE PATHOLOGIE TE LUIK. De *Revue Médicale de Liège* van 15 Juli bevat het résumé van het tiental rapporten uitgebracht ter gelegenheid van de IVe conferentie der beoefenaars van de geographische pathologie, alle gewijd aan *Les hépatites infectieuses*. Prof. C. D. DE LANGEN (Utrecht) leidde de besprekingen der clinic in.

— VERENIGINGSVERSLAGEN. *Le Scalpel* (1952, bl. 854) citeert een artikel over medische stijl uit *Concours médical*, dat hulde brengt aan de practiserende geneesheren, die meestal kort en krachtig weten mede te delen wat zij op het hart hebben, en in het bijzonder aan de „tout jeunes qui inclinent à une économie d'expression”. Maar met de schrijvers van de wetenschappelijke bijdragen tot de verenigingsverslagen staat het nog steeds niet zo gunstig. C'est là, sûrement, la conséquence de ce préjugé néfaste selon lequel un travail concis ne raurait être sérieux. On a beau, ça et là dans les *Sociétés*, fixer des limites de lignes, de pages, sien à faire, le flot déborde. (MM. les secrétaires généraux ne me démentiront pas).

DUITSLAND. — PLICA POLONICA. Een medewerker van de *Deutsche Medizinische Wochenschrift* (1952, bl. 841) geeft een overzicht van „morbi auxiliares et salutare”, ziekten die andere ziekten tot genezing brengen. Ter inleiding van moderne voorbeelden, in het bijzonder malaria-dementia paralytica, bespreekt hij enkele historische objecten, in het bijzonder de „Weichselzopf” (plica polonica, Wichtelzopf, Jüdenzopf, lues sarmatica, trichoma), de vervuilde, onontwarbare en verluide haarmassa, die tot in deze eeuw in het Oosten van Europa ter uitdrijving van de kwade sappen ook van medische zijde werd geëerbiedigd, begunstigd of zelfs aangekweekt. Ook pediculosis salutaris is een hardnekkig begrip in Oost en West.

ENGELAND. — HET BEROEPSGEHEIM. Zoals enige tijd geleden in deze rubriek werd vermeld, heeft de Council van de British Medical Association voorgesteld de geneeskundige toe te staan zijn plicht tot zwijgen in bepaalde gevallen (b.v. luetische verpleegster, epilepticus als chauffeur) achter te stellen bij zijn „moral or social duty”. De vergadering van afgevaardigden heeft het voorstel niet aanvaard (*Lancet*, 12 Juli 1952, bl. 79).